

אכילה קודם תפלת ערבית

ברכות ב, א

מאימתי קורין את שמע בערבין, משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן.

רש"י שם ד"ה עד סוף: ומקמי הכי נמי לאו זמן שכיבה, לפיכך הקורא קודם לכן לא יצא ידי חובתו. אם כן למה קורין אותה בבית הכנסת כדי לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה והכי תניא בברייתא בברכות ירושלמי. ולפיכך חובה עלינו לקרותה משתחשך, ובקריאת פרשה ראשונה שאדם קורא על מטתו יצא.

תוס' שם ד"ה מאימתי: תימא לפירושו והלא אין העולם רגילין לקרות סמוך לשכיבה אלא פרשה ראשונה (לקמן דף ס:) ואם כן שלש פרשיות היה לו לקרות ... ועוד דאזנתה קריאת שמע סמוך למטה אינה אלא בשביל המזיקין כדאמר בסמוך (דף ה.) ואם תלמיד חכם הוא אינו צריך.

שבת ט, ב

מפסיקין לקריאת שמע, ואין מפסיקין לתפלה.

שוע"ר סי' מו ס"ט

כשירא שהציבור יעברו זמן קריאת שמע יש לו לקרות כל הפרשה ראשונה, כדי לצאת ידי חובתו להאומרים שכל הפרשה הראשונה הוא מן התורה (ולאומרים שגם פרשת ויהי אם שמוע וגו' הוא מן התורה, יש לקרותה גם כן, ויכוון שאם יעברו הציבור זמן קריאת שמע יהיה יוצא בזה, ואם לאו יהיה כקורא בתורה).

שו"ע סי' רלה ס"א

זמן קריאת שמע בלילה משעת יציאת שלשה כוכבים קטנים ... ואם הצבור מקדימים לקרות ק"ש מבעוד יום, יקרא עמהם קריאת שמע וברכותיה ויתפלל עמהם, וכשיגיע זמן, קורא קריאת שמע בלא ברכות.

שוע"ר סי' רסז ס"ד

(המתפלל ערבית בזמנה כל ימות החול ובערב שבת מתפלל מבעוד יום) (אף על פי שקרא גם קריאת שמע) אסור לו להתחיל לאכול כחצי שעה סמוך לצאת הכוכבים ... (שהרי הוא לא יצא ידי חובתו כלל בקריאת שמע שקרא מבעוד יום).

קונטרס אחרון שם: לאפוקי ההמון שמתפללין מבעוד יום כל השבוע, ואין חוזרים וקורין בלילה ב' פרשיות כמ"ש המג"א סימן רל"ה. ואפילו המחמירים לקרות ב' פרשיות על מטתם, אוכלים מבעוד יום כמ"ש המג"א שם, משום דסומכים על דעת רש"י. וטעמיה דרש"י מבואר בט"ז שם סק"ג. והיינו דוקא מי שרגיל לעולם להתכוין לצאת בקריאת שמע שעל מטתו לקרות ב' פרשיות, אבל המתפלל כל השבוע בצאת הכוכבים, שאינו מתכוון לצאת בקריאת שמע שעל המטה, אסור לאכול בערב שבת קודם קריאת שמע שבצאת הכוכבים מיד.

שוע"ר סי' תפא ס"ב

נוהגין שלא לקרות על מטתו רק ברכת המפיל ופרשת שמע, שפרשה זו מוזכרת בגמרא, אבל לא שאר דברים שנוהגין לקרות בשאר לילות כדי להגן, כי לילה זה לילה המשומרת היא מן המזיקין. ומכל מקום אם כשקרא קריאת שמע בבית הכנסת לא היה עדיין לילה ממש, צריך לחזור ולקרות כל הג' פרשיות על מטתו כמו שנתבאר בסי' רל"ה עיין שם.

שוע"ר סי' תפט ס"ב

מנהג העולם לקרות קריאת שמע של ערבית מפלג המנחה ואילך, לפי שסומכין על האומרים שמפלג המנחה ואילך, כשם שהוא כלילה לענין תפלת ערבית לרבי יהודה כך הוא כלילה לענין קריאת שמע של ערבית ... העיקר כהאומרים שמפלג המנחה אינו חשוב כלילה אפילו לרבי יהודה אלא לענין תפלה בלבד, אבל לא לענין שאר דברים שמצותם בלילה, כמו שנתבאר בסימן רל"ה.

שו"ת רבינו סוס"י ז

מצינו כמה הלכות שנחלקו בהן הפוסקים ראשונים או אחרונים, ובדורות שלפנינו נהגו אבות אבותינו כדעת המקילין, ובדורות הללו רבו כמו רבו הנוהגים להחמיר, כמו ... תפלת ערבית בזמנה.

בס"ד, בעזהי"ת, התחילה סדרת שיעורים בנושא :

אכילה קודם תפלה ומצוה

נושא כללי זה מתחלק למספר נושאים פרטיים, שבהם ידונו השיעורים הבע"ל:

(א) אכילה קודם תפלת המנחה.

(ב) אכילה קודם תפלת ערבית.

(ג) אכילה קודם תפלת שחרית.

(ד) אכילה קודם תפלת מוסף.

(ה) אכילה קודם תקיעת שופר.

(ו) אכילת קודם נטילת לולב.

(ז) אכילה קודם ספירת העומר.

(ח) אכילה קודם בדיקת חמץ.

(ט) טעימה קודם קידוש.

(י) טעימה קודם הבדלה.

(יא) האכלת קטנים קודם קידוש.

(יב) האכלת קטנים ביום הכיפורים.

(יג) האכלת קטנים חוץ לסוכה.